

Rozległe konsekwencje weta budżetu Unii Europejskiej –

List do Obywateli Unii Europejskiej

TEAM
EUROPE

Od ponad 16 lat obywatele Polski są jednocześnie obywatelami Unii Europejskiej. W ostatnich dniach polski rząd zagroził zawetowaniem nowych Wieloletnich Ram Finansowych (tzw. wieloletniego budżetu Unii Europejskiej) oraz Funduszu Odbudowy po pandemii COVID-19, argumentując to uzależnieniem sposobu przydzielania środków z budżetu Unii Europejskiej od przestrzegania zasady praworządności.

W wielu gminach na terenie Polski środki unijne w znaczący sposób wpłynęły na podniesienie poziomu życia mieszkańców. Powstały tysiące kilometrów wodociągów, kanalizacji i dróg. Unowocześniona została infrastruktura szkolna, sportowa i kulturalna. Postawienie weta budżetowego oznacza „zamrożenie” dotychczasowej rzeczywistości. Zatrzyma rozwój „małych ojczyzn” i przede wszystkim uderzy w zwykłych obywateli, którzy w ramach polityki spójności nie otrzymają dofinansowania programów naukowych, zdrowotnych, edukacyjnych, kulturalnych i społecznych. Także płatności w polityce rolnej będą realizowane z utrudnieniem dla polskiego budżetu. Jest nieprawdą, że weto spowoduje automatyczne wypłacenie Polsce większych środków z polityki rolnej, niż te przewidziane w projekcie budżetu. Zgodnie z obowiązującym już prawem, dopłaty do rolników w 2021 r. zostały ustalone tak, że weto nie zmieni wysokości dopłat, ale może wpłynąć na ich terminowość. Tymczasem wsparcie dla obszarów wiejskich zostanie sparaliżowane w okresie tzw. miesięcznych prowizoriów budżetowych.

Zaznaczyć trzeba, że Polska nie podnosi argumentu weta ze względu na samą wysokość subwencji. Rząd kwestionuje warunkowanie wypłaty środków finansowych przestrzeganiem zasady rządów prawa, która jest fundamentalną wartością społeczeństw demokratycznych. Należy jednak pamiętać, że Polska może zapłacić wysoką cenę, w wyniku realizacji takiej strategii politycznej. Uzależnienie przez Unię Europejską przyznawania środków od przestrzegania rządów prawa ma z założenia chronić obywateli państw przed autorytarnymi zapędami decydentów. Dla uporządkowania tych działań przyjęto, zgodnie z obowiązującymi procedurami, decyzją zdecydowanej większości unijnych państw członkowskich, rozporządzenie o warunkowości. Ma ono zapewnić stosowanie takich samych reguł względem wszystkich.

Konsekwencje ewentualnego polskiego weta będą dotkliwe dla obywateli na różnych poziomach. Spośród wielu wymiarów weta warto zwrócić uwagę na jego efekty dla kluczowych aspektów życia społeczno-gospodarczego w naszym kraju.

Zgłoszone weto rozciągnie swoje skutki na kwestię walki ze **zmianami klimatycznymi**. Ponieważ Polska nie przyłączyła się do celu, jakim uczyniono neutralność klimatyczną Unii Europejskiej do 2050, odrzucenie unijnego budżetu i Funduszu Odbudowy uniemożliwi finansowanie zielonej transformacji w naszym kraju. Zauważmy, że na 50 miast z najbardziej zatrutym powietrzem w Unii Europejskiej aż 36 to miasta polskie. W Polsce dopiero rozpoczyna się rewolucja dekarbonizacyjna, a na wprowadzanie zmian w sposobach wytwarzania energii niezbędne będą środki unijne. Ich finansowanie nie będzie możliwe na podstawie prowizorium budżetowego, które ma być alternatywą dla Wieloletnich Ram Finansowych. Ta kwestia jest ważna dla zdecydowanej większości Polaków. Nie dziwi to skoro w Polsce prawie 50 tysięcy osób umiera rocznie z powodu zanieczyszczenia powietrza.

Weto budżetu może mieć poważne konsekwencje dla **cyfrowej** modernizacji kraju. Pandemia pokazała pilną potrzebę przyspieszenia cyfryzacji polskiej przestrzeni publicznej. Cyfryzacja całej Europy i możliwość rozwoju gospodarczego po pandemii zostaną wzmocnione dzięki masowej i pełnej implementacji nowych technologii (w tym technologii 5G). Bez unijnego budżetu będą narastały nierówności cyfrowe, stąd tak ważny jest transfer unijnych funduszy do słabszych regionów (m.in. lubelskie) oraz do szkół wykluczonych cyfrowo. W Polsce jest to obszar szczególnie warty dofinansowania.

W **edukacji** weto budżetu oznaczać będzie możliwość odwrócenia dotychczasowych tendencji w oświacie. Polska młodzież osiąga świetne wyniki m.in. w międzynarodowych rankingach PISA. Bez wsparcia z budżetu Unii Europejskiej modernizacja szkół w Polsce będzie praktycznie niemożliwa. Brak tych pieniędzy oznaczać będzie niedofinansowanie badań naukowych oraz brak wsparcia dla programu Erasmus dla uczniów, studentów i nauczycieli.

Opieka zdrowia nabrała nowego znaczenia w czasach pandemii. Weto budżetowe rodzić może najdalej idące konsekwencje. Warto przypomnieć, że wszystkie tarcze pomocowe udzielane przez rząd akceptowane są przez Komisję Europejską. Fundusz Odbudowy to gigantyczna tarcza pomocowa dla całej Unii Europejskiej i wszystkich jej państw członkowskich. Polska nie zgadzając się na ten mechanizm nie tylko pozbawia się szans na uzyskanie pomocy na zakup m.in. nowego sprzętu czy modernizację szpitali i innych obiektów zdrowotnych, ale opóźnia skorzystanie z takiej pomocy innym państwom Unii.

Warto podkreślić, że dostęp do szczepionki na COVID-19 Polacy otrzymają dzięki Komisji Europejskiej, która wynegocjowała kontrakty dla całej Unii Europejskiej, zapewniając ich sprawiedliwą, pozbawioną dyskryminacji, dystrybucję do tych unijnych obywateli, którzy będą chcieli się zaszczepić. Nie ma wątpliwości, że tym samym obywatele Unii Europejskiej będą w uprzywilejowanej sytuacji w stosunku do obywateli innych państw na świecie.

Bez dotychczasowych zdecydowanych działań Unii Europejskiej dostawa niezbędnego w obecnej sytuacji sprzętu medycznego do Polski byłaby opóźniona. Z pieniędzy europejskich kupowano nie tylko maseczki, ale także m.in. 1105 respiratorów (na ok. 3000 wszystkich respiratorów w Polsce dostępnych dla pacjentów z COVID-19).

Polacy czują się Europejczykami. W zdecydowanej większości (około 80%) chcą pozostać obywatelami Unii Europejskiej. Doskonale wiedzą, że dotychczasowa obecność w jej strukturach to bezprecedensowy skok w rozwoju cywilizacyjnym naszego kraju. Bez unijnej polityki spójności rozwój Polski byłby ograniczony o 2% rocznie na przestrzeni ostatnich lat. Bez dostępu do wspólnego rynku trudno mówić o dalszym rozwoju Polski.

Rozwój ten możliwy jest jedynie poprzez konstruktywne rozwijanie struktur i polityk unijnych. Przyszłość decyduje się tu i teraz, bowiem Polesxit - przed którym **przestrzegamy** - nie odbędzie się w ciągu najbliższych miesięcy. Jednak postawienie weta unijnemu budżetowi wyznaczy wektor polskiej obecności w Unii Europejskiej, przesuując go w kierunku napisu „exit”. Porozumienie w przedmiocie budżetu, o które **postulujemy**, to udowodnienie konstruktywnego zaangażowania polskiego rządu w rozwiązywanie problemów Europejczyków, takich jak choćby walka z pandemią i jej skutkami. O to **apelujemy**.

Podpisy:

1. Piotr Maciej Kaczyński
2. Jan Barcz
3. Krzysztof Biegun
4. Aleksandra Borowicz
5. Ewelina Cała-Wacinkiewicz
6. Błażej Choroś
7. Leszek Cybulski
8. Zbigniew Czachór
9. Marta Czarnecka-Gallas
10. Anna Doliwa-Klepacka
11. Arkadiusz Domagała
12. Tomasz Dostatni
13. Andrzej Dumala
14. Andrzej Dycha
15. Sebastian Gojdz
16. Marek Grela
17. Robert Grzeszczak
18. Michał Jamiołkowski
19. Beata Jurkiewicz
20. Tomasz Kałużny
21. Katarzyna Kasia
22. Stanisław Kasiewicz
23. Lena Kolarska-Bobińska
24. Ludwik Kotecki
25. Krzysztof Krysiel
26. Maciej Krzak
27. Tomasz Kubin
28. Lech Kurkliński
29. Leszek Kwieciński
30. Małgorzata Ławrowska-von Thadden
31. Renata Mieńkowska-Norkiene
32. Małgorzata Molęda-Zdziech
33. Joanna Mytkowska
34. Justyna Napiórkowska
35. Agnieszka Nitszke
36. Artur Nowak-Far
37. Joanna Orzechowska-Wacławska
38. Marta Pachocka
39. Marek Pasztetnik
40. Jerzy Plewa
41. Aleksandra Polak
42. Radosław Potorski
43. Anna Przybylska
44. Beata Przybylska-Maszner
45. Teresa Sasińska-Klas
46. Katarzyna Stachurska-Szczesiak
47. Ewa Szatlach
48. Aleksandra Szczerba
49. Ewa Szostak
50. Paweł Sztarbowski
51. Jan Truszczyński
52. Wojciech Warski
53. Paula Wiśniewska
54. Bartłomiej Zapała